

VAITELIAISUUSPYYNTÖ POISTETTU

EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/EU:n ihmisoikeusloukkauksia ja -rikkomuksia koskeva maailmanlaajuinen pakotejärjestelmä

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n neuvosto valmistelee päätöstä uusista pakotteista EU:n maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa. Listauksia esitetään kohdistettavaksi useisiin venäläisiin henkilöihin ja yhteisöihin, joiden katsotaan syyllistyneen vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin Venäjällä ja Venäjän laittomasti miehittämällä alueella Ukrainassa.

Suomen kanta

Suomi tukee vuonna 2020 perustetun EU:n maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotejärjestelmän aktiivista ja johdonmukaista toimeenpanoa. Suomi pitää tärkeänä, että EU kohdistaa pakotteita niihin henkilöihin ja yhteisöihin, jotka ovat syyllistyneet vakaviin ja systemaattisiin ihmisoikeusrikkomuksiin.

Suomi tukee EU:n maailmanlaajuisen ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa esitettyjä uusia pakotelistauksia. Suomi katsoo olevan perusteltua kohdistaa pakotteita niihin henkilöihin ja yhteisöihin, jotka ovat syyllistyneet vakaviin ja systemaattisiin ihmisoikeusrikkomuksiin siviilejä kohtaan Venäjän laittomasti liittämällä Krimin niemimaalla.

Suomi on huolestunut Venäjän laittomasti liittämän Krimin niemimaan huononevasta ihmisoikeustilanteesta mukaan lukien Krimin tataareihin ja ukrainalaisiin kohdistuvat perusteettomat pidätykset, tuomiot ja muut painostustoimet. Suomi korostaa perusteettomasti vangittujen ja tuomittujen vapauttamista, ihmisoikeusloukkausten ja -rikkomusten tutkintaa sekä syyllisten saattamista vastuuseen.

Listattavat ovat Venäjän turvallisuus- ja oikeusjärjestelmässä toimivia henkilöitä. He ovat olleet mukana vaikuttamassa mm. toisinajattelijoihin, journalisteihin ja Krimin tataareihin kohdistuvassa vainossa Krimin niemimaalla.

Suomi korostaa pakotteiden huolellista valmistelua. Johdonmukaisuuden, suhteellisuuden ja vahvan oikeusperustan on jatkossakin oltava lähtökohta EU:n pakotepolitiikalle. Suomi korostaa, että pakotelistauspäätöksiä koskevan perusteluaineiston tulee olla kattavaa ja avoimiin lähteisiin pohjautuvaa, ja että esitettyjen listausten riittävät perustelut tulee varmistaa.

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston 8.12.2020 voimaan tullut päätös (YUTP) 2020/1999 ja asetus (EU) 2020/1998 mahdollistavat pakotteiden asettamisen sellaisia luonnollisia henkilöitä, oikeushenkilöitä, yhteisöjä tai elimiä vastaan, jotka ovat vastuussa neuvoston päätöksessä ja asetuksessa tarkoitetuista vakavista ihmisoikeusloukkauksista ja –rikkomuksista riippumatta siitä, missä ne ovat tapahtuneet (UTP 14/2019 vp).

Tällaisilla kohdennetuilla pakotteilla toteutetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 21 artiklassa määrättyjä yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteita. Niillä myös edistetään unionin toimia demokratian, oikeusvaltioperiaatteen, ihmisoikeuksien ja kansainvälisen oikeuden periaatteiden vahvistamiseksi ja tukemiseksi yllä mainitun 21 artiklan mukaisesti. Tällaisten kohdennettujen pakotteiden soveltaminen on yhdenmukaista unionin tämän alan yleisen strategian kanssa ja vahvistaa unionin valmiuksia edistää ihmisoikeuksien kunnioittamista.

Kohdennettuja pakotteita sovelletaan vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin ja –rikkomuksiin.

Kyseisen pakotejärjestelmän pakotetyyppejä ovat henkilöihin sovellettava maahantulo ja kauttakulkukielto EU:n alueella sekä henkilöihin ja yhteisöihin sovellettava varojen ja taloudellisten resurssien jäädyttäminen. Lisäksi pakotelistattuihin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistetaan kielto asettaa varoja tai taloudellisia resursseja näiden saataville tai hyödynnettäviksi suoraan tai välillisesti.

EU ei tunnusta Krimin ja Sevastopolin laitonta liittämistä Venäjän federaatioon ja katsoo kyseessä olevan kansainvälisen oikeuden loukkaus. Venäjän kansalaisyhteiskunnan kuva on muuttunut entistä synkemmäksi Venäjän käynnistettyä laittoman hyökkäyssotansa Ukrainaa vastaan. Poliittisten vankien lukumäärä kasvaa, tuomiot pitenevät ja vankeja kohdellaan huonosti. Kovilla tuomioilla pyritään hiljentämään kritiikki presidentti Putinia ja sotaa kohtaan.

EU:n tuki demokratiatoimijoille ja ihmisoikeuspuolustajille on haastavassa tilanteessa hyvin tärkeää, ja tässä on pyrittävä hyödyntämään kaikkia käytössä olevia YUTP-työkaluja ml. EU:n maailmanlaajuinen ihmisoikeuspakotejärjestelmä.

Nyt pakotelistattavat ovat Venäjän turvallisuus- ja oikeusjärjestelmässä toimivia henkilöitä. He ovat olleet mukana vaikuttamassa mm. toisinajattelijoihin, journalisteihin ja Krimin tataareihin kohdistuvassa vainossa Krimin niemimaalla.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

UM/POL-40, Janina Hasenson, +358 295 351 902
 UM/ITÄ-10, Jyrki Terva, +358 293 350 939
 UM/POL-30, Marjaana Hyppönen, +358 295 350 058
 UM/OIK-10, Mikael Ruotsi, +358 295 350 826
 VNK/VNEUS, Marko Mäntylä +358 295 516 0576

VAHVA-tunnus

EU/261/2023